

X kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **KOMISJI MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH
I ETNICZNYCH
(NR 23)
z dnia 6 lutego 2025 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych (nr 23)

6 lutego 2025 r.

Komisja Mniejszości Narodowych i Etnicznych, obradująca pod przewodnictwem poseł **Wandy Nowickiej (Lewica)**, przewodniczącej Komisji, rozpatrzyła:

- **informację ministra spraw wewnętrznych i administracji na temat realizacji przez Rzeczpospolitą Polską postanowień Konwencji Ramowej o ochronie mniejszości narodowych.**

W posiedzeniu udział wzięli: **Katarzyna Kownacka** dyrektor Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji wraz ze współpracownikami, **Ryszard Galla** doradca marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej do spraw mniejszości narodowych i etnicznych, **Grzegorz Kuprianowicz** współprzewodniczący Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych, **Anna Chipeczyńska** członek zarządu Żydowskiego Stowarzyszenia Czulent, **Jacek Słomion** prezes Fundacji Kaszuby oraz dr hab. **Lech Nijakowski** stały doradca Komisji.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Grażyna Kućmierowska** i **Beata Machul-Telus** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych oraz **Dorota Zielińska-Kozarów** – specjalista do spraw analiz i informacji w Gabinetec Marszałka Sejmu.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Witam państwa bardzo serdecznie na dzisiejszym posiedzeniu Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych, które jest 23. posiedzeniem w tej kadencji Sejmu.

Nasz porządek dzienny przewiduje rozpatrzenie informacji ministra spraw wewnętrznych i administracji na temat realizacji przez Rzeczpospolitą Polską postanowień Konwencji Ramowej o ochronie mniejszości narodowych. Drugi punkt to sprawy bieżące. Czy są jakieś uwagi do porządku dziennego? Jeżeli nie, to możemy przystąpić do jego realizacji.

Powiem też tylko, że chyba szkoda, że tak mało posłów i posłanek było na rocznicowej konferencji z mniejszościami i o problematyce mniejszości, organizowanej tutaj pod patronatem marszałka Hołowni z okazji 20. rocznicy przyjęcia ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym. Wydaje się, że konferencja była bardzo udana, podsumowująca zarówno dokonania, jak i też problemy, z których nie wszystkie zostały rozwiązane, jeśli chodzi o realizację konwencji, a również pewne pomysły na przyszłość, co należałoby zrobić, żeby sytuację poprawić, m.in. poprzez ewentualną nowelizację tej ustawy. Rząd prawdopodobnie przygotowuje taką nowelizację. To tylko tak sygnalizuję tym osobom, które na konferencji nie były, że padły takie zapowiedzi. Jak mówię, szkoda, że ci z państwa, którzy na niej nie byli, a chyba rzeczywiście w większości... Mówię tu o posłach i posłankach. Duża strata. Nie wiem, czy ona była w jakiś sposób rejestrowana i można by ją obejrzeć. Pytam pani Doroto.

Specjalista do spraw analiz i informacji w Gabinetec Marszałka Sejmu Dorota Zielińska-Kozarów:

Tak, tak. Była transmisja na żywo i jest retransmisja w każdej chwili.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Aha, no właśnie. Jeżeli ktoś nie mógł być, a chciałby zobaczyć, jak to wyglądało, to bardzo proszę. Jeszcze chciałabym zachęcić do obejrzenia wystawy o mniejszościach. Każda mniejszość ustawowa ma swoją tablicę. Można powiedzieć, że jest to i estetyczne, i informacyjne, a myślę też, że dowartościowujące i problematykę, i same mniejszości. Na pewno warto ją zobaczyć. O ile wiem, pani Doroto, będzie ona chyba prezentowana przez tydzień czy dwa tygodnie.

Specjalista w GMS Dorota Zielińska-Kozarów:

Ona jest w Sejmie dwa tygodnie, a potem będzie jeździć po Polsce.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Mieści się ona przy tablicach na pierwszym piętrze. Tyle aktualności.

Teraz możemy już przystąpić do rozpatrzenia informacji ministra spraw wewnętrznych i administracji na temat realizacji przez RP postanowień Konwencji Ramowej o ochronie mniejszości narodowych.

Chciałabym przy tej okazji przywitać bardzo serdecznie po raz pierwszy na naszym posiedzeniu komisyjnym nową osobę z ministerstwa – dyrektorkę Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych panią Katarzynę Kownacką. Pani będzie pewnie prezentowała też tę informację albo koleżanka. Natomiast dwa słowa proszę powiedzieć o sobie, żebyśmy panią mogli lepiej poznać.

Dyrektor Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji Katarzyna Kownacka:

Dzień dobry państwu. Nazywam się Katarzyna Kownacka. Tak zastanawiam się, co państwu powiedzieć, ale pewnie najlepiej byłoby zgromadzić w kilku zdaniach te fakty, które przemawiają za tym, że mogłam się podjąć tego zadania.

Powiem, że z urodzenia jestem Podlasianką, więc dorastałam w regionie nasyconym mniejszościami. Myślę, że ta wrażliwość tam się zbudowała. Od 26 lat, czyli od momentu rozpoczęcia studiów magisterskich, mieszkam na Opolszczyźnie, więc mam ogromny zaszczyt, że życie mnie tak pokierowało, że mieszkałam, dorastałam i pracowałam zawodowo w tych regionach, które są mniejszościami bardzo nasycone. Jeśli chodzi o drogę zawodową, byłam dziennikarzem i rzecznikiem prasowym, jak też pracownikiem administracji samorządowej przez ponad 6 lat, więc mam nadzieję, że doświadczenia zawodowe zaprocentują. Jeszcze na koniec argument dotyczący tego, czym się zajmowałam, bo od 3 lat jestem też w pełni akademikiem. Od 2005 r. współpracowałam z Uniwersytetem Opolskim, którego jestem absolwentką. Moja działalność badawcza koncentruje się również wokół mniejszości i mam nadzieję jej nie zawiesić. Najpierw była to mniejszość żydowska, bo zajmowałam się tym, co dotyczyło mojego poprzedniego regionu zamieszkania, czyli zbrodnią jedwabieńską, na łamach prasy polskiej. Praca doktorska poświęcona była mniejszości niemieckiej i jej poczynaniom w procesach wyborczych od lat 90. do 2019 r., bo wtedy tak okres zamknęłam.

Mam nadzieję, że to wszystko zaprocentuje, że będę godnie i dobrze służyć mniejszościom, bo tak swoją rolę postrzegam, a wszystkie zadania, które ma wobec nich państwo, będę wypełniać z należytą starannością.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Witamy na pokładzie komisyjnym. Teraz bardzo proszę już o prezentację.

Dyrektor departamentu MSWiA Katarzyna Kownacka:

W skrócie zaprezentuję państwu informację, którą zapewne państwo dostali. Jeśli chodzi o konwencję ramową i nasze zobowiązania z niej wynikające, to w 2023 r. RP przesłała do sekretarza generalnej Rady Europy piąty raport na temat realizacji przez Polskę postanowień konwencji. Kolejny raport będzie zaprezentowany w 2027 r.

To się zazwyczaj odbywa w ten sposób, że przedstawiciele komitetu doradczego przyjeżdżają do Polski i w regionach zamieszkałych przez mniejszości odbywają spotkania, monitorują i rozmawiają o realizacji tej konwencji. Po tych spotkaniach w regionach jest spotkanie z przedstawicielami administracji publicznej. To jest takie doprecyzowanie tego wszystkiego, co jest ustalane na spotkaniach z mniejszościami. Na tej podstawie komitet doradczy sporządza opinię, która jest przyjmowana na posiedzeniu plenarnym zwykłą większością głosów i przedstawiana Komitetowi Ministrów Rady Europy, a następnie przekazywana państwu-stronie, w tym przypadku Rzeczypospolitej, do ewentualnych sprostowań. Po upływie 60 dni jest przekazywana państwu-stronie do ewentualnego komentarza. Opinia jest publikowana na stronie Rady Europy, a tym samym zamyka się kolejny cykl monitoringu.

Jeśli chodzi o szósty raport, to tak jak w poprzednim przypadku będziemy prosić o wkład do tego raportu wszystkie organy i instytucje odpowiedzialne za wykonywanie postanowień konwencji ramowej. Nie wiem, czy listę państwu przytaczać, bo jest ona w informacji.

Zwrócimy się też do niezależnych ekspertów, żeby ocenili, jak zapisy tej konwencji są realizowane w kolejnym okresie. Szósty raport będzie dotyczył lat 2022–2026.

Poprzedni raport został sformułowany w ten sposób, że były w nim wyodrębnione poszczególne, najważniejsze artykuły zapisane w konwencji ramowej. Były to raczej nie zestawienia rzeczy realizowanych, tylko aktualizacje tego, co wynikało w wcześniejszego raportu. Wskazane są tam zmiany, jakie nastąpiły, jeśli chodzi o realizację konwencji ramowej w minionych latach. Poprzedni raport dotyczył lat 2017–2021, o ile pamiętam.

To jest taki dokument, w którym zestawione są wszystkie dotowane i realizowane działania na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym. Ostateczna wersja projektu zostanie skierowana do konsultacji międzyresortowych i przedstawiona Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych. Warto dodać, że zanim piąty raport został przyjęty i przesłany do komitetu doradczego, jego wersja była konsultowana z mniejszościami narodowymi. Część ich uwag została uwzględniona w tym drugim dokumencie dotyczącym piątego raportu, a część w formule zbiorczej informacji i dodatkowego zestawienia tabelarycznego została załączona i jest też dostępna na naszych stronach internetowych. To, co nie zostało uwzględnione w dokumencie głównym, jest więc do analizy w tej tabeli zbiorczej.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dziękuję bardzo. Czy pani wicedyrektorka chciałaby coś powiedzieć?

Zastępca dyrektora Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji Ksenia Alhaug:

Nie. Pani dyrektor już wszystko pokrótce państwu przedstawiła, co jest dostępne w naszej informacji, którą państwo otrzymali.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Jasne. Dziękuję bardzo. Chciałam tylko poinformować państwa, szczególnie z mniejszości, których dzisiaj na sali nie ma, ale nie dlatego, że nikt nie chciał bądź nie planował... Chyba sieć ruszyła. Chciałam powiedzieć, że mamy kłopoty z siecią. Zdaje się, że osoby, które do tej pory zdalnie słyszały nasze obrady, nie były widziane. Dzień dobry. Witam państwa. Cieszę się, że teraz już państwo są z nami. Niestety z siecią wszystko jest dobrze, dopóki dobrze działa, ale czasem jak gorzej działa, to wtedy jest gorzej.

Proszę państwa, mam też jedną uwagę merytoryczną. Serdecznie dziękuję za tę prezentację i informację na ten temat, bo pewnie większość z państwa, a mówię tu o mniejszościach, wie, że jest taki instrument jak konwencja ramowa dotycząca ochrony mniejszości, ale naprawdę zachęcam wszystkie organizacje do korzystania z różnych instrumentów prawnoczerwonych na świecie. To jest mechanizm międzynarodowy, tym razem oczywiście europejski. Jest on używany przez organizacje do tego, żeby podejmować ważne problemy. Cieszę się z tej informacji, o której tu pani powiedziała, że kiedyś były uwagi i one też były w raportach wykorzystywane, bo to jest dobra praktyka, że jak mniejszość zgłasza jakieś uwagi do raportu, to rząd nie musi się nawet z nimi zgadzać, ale informuje, że tak wygląda sytuacja i że takie uwagi zostały zgłoszone.

Bardzo serdecznie zachęcam do zabierania głosu w dyskusji, którą teraz otwieram. Kto z państwa chciałby zabrać głos w tej sprawie? Do mikrofonu oczywiście.

Posel Katarzyna Królak (KO):

Cieszę się, że jest pani dyrektor. Wydaje mi się, że po prostu pani dyrektor wytłumaczyła to w sposób uporządkowany, pełny i kompletny, przekazując informację, że tu raczej trudno zadawać dodatkowe pytania.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Tak, jasne. Myślę, że pytania bądź komentarze zawsze są możliwe. Ktoś się zgłosił? Bardzo proszę, przewodniczący Kuprianowicz. Proszę o zabranie głosu.

Współprzewodniczący Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych Grzegorz Kuprianowicz:

Szanowna pani przewodnicząca, panie posłanki i panowie posłowie, Wysoka Komisjo, szanowna pani dyrektor i szanowni państwo, cieszę się, że temat konwencji ramowej znalazł się ponownie

na posiedzeniu sejmowej Komisji, ponieważ konwencja ta jest niezwykle ważnym dokumentem prawa międzynarodowego, który reguluje także sytuację mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce. Myślę, że to jest swoiste lustro, w którym możemy się przejrzeć, gdy mówimy o problematyce mniejszości narodowych i etnicznych. Takim lustrem są też raporty sporządzane co kilka lat przez RP, ale także późniejsze uwagi i zalecenia formułowane przez Radę Europy. Oczywiście można na to patrzeć po prostu przez pryzmat wykonania pewnych zaleceń czy zapisów konwencji, tak czysto jurystycznie, ale można też na to spojrzeć w inny sposób. Można traktować konwencję jako pewien drogowskaz i dokument, który ma pomóc w tworzeniu dobrych warunków do funkcjonowania mniejszości narodowych i etnicznych.

Na tym etapie jesteśmy właściwie w środku pomiędzy okresami raportowania, bo raport, o którym wspomniano, obejmował lata 2017–2021, a kolejny będzie obejmował lata 2022–2026, więc jesteśmy niejako pośrodku. Nie ma sensu w tej chwili wchodzić w kwestie szczegółowe. Natomiast chciałbym zwrócić uwagę, że poprzedni raport, który został przedłożony w roku 2023, obejmuje okres bardzo trudny dla mniejszości z różnych względów. Myślę, że tutaj to raczej nie budzi wątpliwości.

To ten okres, kiedy atmosfera społeczna wobec mniejszości zaczęła się zmieniać na niekorzyść, gdy ze strony poszczególnych przedstawicieli państwa pojawiły się działania skierowane bezpośrednio w mniejszości narodowe i etniczne, co wpłynęło na ich sytuację. To też okres, gdy w różnych sferach funkcjonowania mniejszości doszło nawet do skomplikowania ich sytuacji. Chociażby taka kwestia jak system życia kulturalnego mniejszości. Właśnie od roku 2016, a potem szczególnie w latach 2017–2019, nastąpił okres stałego zaostrzania zasad realizowania zadań przez podmioty działające na rzecz zachowania tożsamości mniejszości, co doprowadziło do sytuacji bardzo trudnej, której skutki odczuwamy także w tej chwili. Warto też zwrócić uwagę, że właśnie w okresie z poprzedniego raportu doszło do wyrażania w sposób publiczny przez przedstawicieli państwa zasady wzajemności wobec mniejszości. Możemy tutaj wspomnieć chociażby wystąpienia ówczesnego wojewody lubelskiego Przemysław Czarnka z roku 2018 czy innych przedstawicieli państwa, którzy mówili o stosowaniu polityki wzajemności wobec mniejszości. Warto też zwrócić uwagę, że schyłek roku 2021 to początek przygotowań do działań, które potem w roku 2022 zaowocowały otwartą już prawną dyskryminacją mniejszości niemieckiej. Te działania rozpoczęły się jeszcze w 2021 r., czyli w okresie obejmowanym przez ten raport, który został przygotowany.

Myślę, że warto o tym przypomnieć, ponieważ czytając sam raport, trudno znaleźć w nim ślady tych problemów, o których tutaj mówię. Oczywiście to nie jest czas, aby te wątki rozwijać. Warto jednak, jak myślę, to zaznaczyć.

Ten raport obejmował również bardzo trudny dla wszystkich, w tym również dla mniejszości, czas pandemii. Może nawet powiem więcej, że dla mniejszości był on szczególnie trudny. Już tłumaczę, dlaczego. Jeśli chodzi o działalność różnych instytucji kulturalnych, to w ramach swoich możliwości i normalnego funkcjonowania starały się one dostosowywać do warunków pandemii, a więc zmieniając formę swoich działań, na ile to było oczywiście możliwe. W przypadku mniejszości nie było to możliwe i takich zmian nie można było dokonać, ponieważ mniejszości swoje życie kulturalne opierają na jednorocznych grantach z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Aby więc cokolwiek zmienić w projekcie, trzeba było uzyskać zgodę grantodawcy. Pandemia pokazała więc jak w soczewce te problemy, przed którymi stoją mniejszości narodowe i etniczne.

Jak mówię, nie będę tego rozwijał, natomiast chcę zaznaczyć, że mamy wielką nadzieję, że ten czas do roku 2026, który pozostał nam do końca okresu oceny, będzie czasem dobrych zmian. Dwa dni temu odbyła się w Sejmie konferencja z okazji 20-lecia ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym, gdzie padły bardzo ważne deklaracje z ust marszałka Sejmu pana Szymona Hołowni oraz ministra spraw wewnętrznych i administracji pana Tomasza Siemoniaka, a przede wszystkim z ust współprzewodniczącego KWRiMNiE ze strony rządowej pana ministra Tomasza Szymańskiego. Bardzo liczymy na to, że jesteśmy na drodze ku systemowym zmianom, które stworzą lepsze warunki do zachowania przez mniejszości ich języka, tradycji, kultury. Liczymy na stworzenie takich warunków, aby ten raport o realizacji przez Polskę konwencji ramowej, który będzie powstawał w 2027 r., był piękną laurką pokazującą, jak dużo zmieniło się na lepsze.

Kończąc, chciałem też zwrócić uwagę, że w trakcie przygotowywania ostatniego raportu za lata 2017–2021 ten organ, który zazwyczaj wyrażał najwięcej uwag wobec raportu, czyli KWRiMNiE, a ściślej strona mniejszościowa komisji wspólnej, nie funkcjonował normalnie. Chciałbym przypomnieć, że właśnie wtedy w roku 2022, gdy trwały prace nad raportem, większość członków komisji wspólnej ze strony mniejszości zawiesiła swój udział w jej obradach na znak protestu przeciwko otwartej dyskryminacji prawnej mniejszości niemieckiej. To też wpłynęło na możliwość pracy nad tym raportem ze strony mniejszości.

Jeszcze raz na koniec, patrząc też na nową panią dyrektor, chciałbym wyrazić wielką nadzieję na to, że jesteśmy u progu wielkich i pozytywnych zmian systemowych, jeśli chodzi o politykę państwa wobec mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Mam uwagę może nie bezpośrednio związaną z raportem, ale z wydarzeniem, którym była konferencja. Mianowicie przy okazji tej konferencji osoby współpracujące z Komisją, pani sekretarz doktor Beata Machul-Telus i pan profesor Nijakowski, otrzymali wyróżnienie z rąk pana marszałka za ogromną pracę i zaangażowanie w sprawy mniejszości, które wielokrotnie przekraczały to, co wynika z obowiązków urzędniczych. To było bardzo ważne wyróżnienie. Chciałabym, żebyśmy wszyscy się również przyłączyli do gratulacji dla pani Beaty, jak również pana profesora, którego miło widzieć zdalnie.

Proszę państwa, czy ktoś chciałby jeszcze zabrać głos? Widzimy pana Ryszarda Gallę, doradcę marszałka Hołowni do spraw mniejszości. Bardzo proszę.

Doradca marszałka Sejmu do spraw mniejszości narodowych i etnicznych Ryszard Galla:

Dzień dobry, pani przewodnicząca. Witam serdecznie członków Komisji i zaproszonych gości. Oczywiście przyłączam się do gratulacji dla pani dyrektor Katarzyny Kownackiej, życząc jej wielu sukcesów i dobrej współpracy z komisjami, a także i z mniejszościami.

Natomiast na potwierdzenie tych działań, które już zostały zapoczątkowane, chciałbym państwa poinformować, że jesteśmy praktycznie na etapie przygotowania projektu ustawy, tej tzw. małej nowelizacji, o której mówił pan marszałek Hołownia. Mam nadzieję, że praktycznie w ciągu kilku godzin ten dokument zostanie już poddany konsultacjom, bo jest specjalna procedura. Czyli pokazujemy, że już działamy. To samo jest po stronie MSWiA. Pan minister Siemoniak, a szczególnie pan minister Szymański, powiedzieli bardzo wyraźnie o próbie utworzenia zespołu roboczego. Myślę, że to też jest ten element, który zapoczątkuje pewne prace przygotowawcze do większej nowelizacji. Mamy więc dzisiaj niesamowicie sprzyjający klimat, aby móc w tej kadencji kilka rzeczy poczynić dla dobra mniejszości narodowych i etnicznych. To bardzo cieszy, że będziemy mogli nad tym popracować. Oczywiście to zależy od dwóch stron, czyli i od strony rządowej, i od strony mniejszościowej, jak prace będą się toczyły, ale mamy szansę na to, że naprawdę jesteśmy w stanie poczynić wiele działań, na które czekaliśmy od wielu lat.

Chciałbym podziękować także wszystkim za uczestnictwo we wczorajszej konferencji i przy zwiedzaniu wystawy. Chciałbym tutaj bardzo wyraźnie powiedzieć, że wystawa jest do dyspozycji. Dzisiaj już tworzy się kolejka, jeśli chodzi o jej wypożyczenie. Myślę, że co najmniej przez rok ona będzie odwiedzała różne zakątki Polski i że będzie elementem edukacyjnym. Muszę państwu powiedzieć, że wczoraj w ciągu dnia miałem okazję kilkakrotnie przechodzić obok tej wystawy i za każdym razem widziałem tam młodych ludzi ze swoimi opiekunami, którzy oglądali tę wystawę, a opiekunowie im po prostu tłumaczyli, co to są mniejszości i gdzie one się mieszczą. Było to bardzo ciekawe i pouczające. Bardzo za wszystko dziękuję.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Również dziękuję i przyłączam się do wszystkich zachęt, by obejrzeć wystawę i angażować się w sprawy raportowania na forach międzynarodowych, o których mówił pan prezes Kuprianowicz. Tak, to bardzo ważna sprawa, żeby mniejszości korzystały z międzynarodowych instrumentów. Przypominam, że jest jeszcze inny europejski instrument dotyczący mniejszości. Jest to Europejska Karta języków regionalnych lub mniejszościowych, co do której też nasze mniejszości parę lat temu zgłosiły swoje uwagi, które potem znalazły się w raporcie sekretariatu, tego ciała, które monitoruje przestrzeganie konwencji.

Tak naprawdę w tym wszystkim chodzi o to, żeby uwagi krytyczne czy zwrócenie uwagi na pewne problemy było dostrzeżone właśnie przez te międzynarodowe ciała, a dzięki temu mogło również potem mieć wpływ na poprawę polityki państwa, jeśli chodzi o mniejszości. Czyli to jest rzeczywiście bardzo ważne, żeby przyglądać się i uczestniczyć w procesach raportowania do ciał międzynarodowych.

Proszę państwa, mam również zgłoszenie pani Anny Chipczyńskiej z Żydowskiego Stowarzyszenia Czulent, która jest z nami zdalnie. Bardzo proszę o zabranie głosu. Pani Anno, czy jest pani z nami? Widocznie coś się stało, bo pani się sama zgłosiła, więc to nie jest tak, że naprawdę ją wystraszyłam, prawda?

W oczekiwaniu na to, że pani Anna się ponownie podłączy, to może skorzystam i podam już taką informację, o której państwo nie słyszeli, bo rozumiem, że nie mówił o tym pełnomocnik Galla. Mianowicie jaki pomysł będzie realizowany w Sejmie, a który również wesprze mniejszości – powiedziałabym – w sposób operacyjny? Jeżeli taką ustawę przyjmie, w Sejmie pojawi się niewielka ustawa, która zapewni środki finansowe na funkcjonowanie sekretariatu wspierającego mniejszości. Rzeczywiście przedstawiciele mniejszości uczestniczą w różnych ciałach za darmo, że tak powiem potocznie, co oczywiście jest ograniczeniem i barierą zarówno w uczestnictwie, jak i w aktywności, więc ma się pojawić taka komórka i to rzeczywiście będzie jakieś wsparcie finansowe. Myślę, że to będzie duże wsparcie dla mniejszości.

A teraz już poprosiłabym o zabranie głosu panią Annę, która do nas wróciła. Słuchamy.

Członek zarządu Żydowskiego Stowarzyszenia Czulent Anna Chipczyńska:

Dzień dobry. Witam państwa serdecznie. Przepraszam, bo miałam chyba przez moment problem z połączeniem internetowym, które zostało zawieszone. Anna Chipczyńska, członkini zarządu Żydowskiego Stowarzyszenia Czulent.

Chciałabym ad vocem nawiązać m.in. do wypowiedzi pana ministra Tomasza Szymańskiego o konieczności działań raczej efektywnych, a nie tylko efektownych i oraz o poszerzaniu perspektyw w raportowaniu. Chcielibyśmy zarekomendować bardziej innowacyjne podejście do tego tematu poprzez włączenie nowych, pojawiających się aktorów, jakimi są eksperckie organizacje mniejszościowe czy koalicje intersekcyjne. Mówię o nich, gdyż w ciągu ostatnich 10 lat sporo się zadziało na naszym rynku organizacji mniejszościowych. Pojawia się coraz więcej organizacji zajmujących się tematami strażniczymi oraz działających na polu lokalnym, krajowym, ale także międzynarodowym i na forum Unii Europejskiej.

Proponujemy zatem zastosowanie modeli partycypacyjnych, które angażowałyby organizacje eksperckie zarówno w procesie zbierania danych, jak też i tworzenia analiz. Takie podejście pozwoli na lepsze uwzględnienie złożonych perspektyw. W tych organizacjach często głos zabierają także kobiety i młodzież, których punkt widzenia też powinien być uwzględniony. A współpraca z koalicjami intersekcyjnymi, czyli takimi, które włączają w rzeczywistości różne organizacje mniejszościowe i są przez nie tworzone, pozwoli nam na głębszą analizę potrzeb społeczności i spojrzenie na nie z perspektywy wewnętrznej. Uważamy, że to będzie miało szczególne znaczenie dla bardziej efektywnych analiz, a w szerszym kontekście dla budowania lepszych polityk. Takie innowacyjne podejście mogłoby być dla nas dobrą praktyką. Mogłoby być również promowane chociażby wśród innych państw członkowskich Rady Europy.

To nasza propozycja. Mam nadzieję, że ciekawa i że spotka się z przychylnością z państwa punktu widzenia. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Bardzo dziękuję. Czy ktoś z państwa chciałby jeszcze zabrać głos w tych sprawach? Jeśli nie, to zamykam dyskusję. Czy do głosów... Przepraszam. Jeszcze nie zamykam dyskusji, tylko chciałam się zapytać pani dyrektorki, czy chciałaby się pani jakoś odnieść do głosów podczas debaty, do tego, co zostało powiedziane, do jakichś pytań, które padły.

Dyrektor departamentu MSWiA Katarzyna Kownacka:

Przed wszystkim bardzo dziękuję za serdeczne przyjęcie, bo tu padły dwa głosy, więc bardzo państwu dziękuję. To miłe, ale też daje takie duże odium odpowiedzialności. Jeśli chodzi o to, co mówił pan przewodniczący Kuprianowicz, traktuję to jak głos w dyskusji, więc nie wiem, czy tutaj jest potrzeba odnoszenia się, jak i do słów pana posła Galli, bo to też raczej informacyjnie. Jeśli chodzi o propozycje, to może na posiedzeniu KWRiMNiE jeszcze do tego wrócimy.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Bardzo proszę, pani dyrektor Alhaug.

Zastępca dyrektora departamentu MSWiA Ksenia Alhaug:

Chciałabym tylko coś dodać odnośnie do Europejskiej Karty języków regionalnych lub mniejszościowych. Za tydzień we Wrocławiu 13–14 lutego mamy – i strona rządowa, i strona mniejszościowa – spotkanie z Radą Europy, na którym zostaną przedstawione nowe rekomendacje do realizacji.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Nowe rekomendacje ze strony Rady Europy.

Zastępca dyrektora departamentu MSWiA Ksenia Alhaug:

Tak, zostaną przedstawione nowe rekomendacje ze strony Rady Europy.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Nowe, ale za jaki okres? Dlatego że poprzednie rekomendacje to obejmowały dyskryminację ze względu na język niemiecki i wspomniany był też język wilamowski jako wymierający...

Zastępca dyrektora departamentu MSWiA Ksenia Alhaug:

Tutaj będą jeszcze nowe rekomendacje dla naszych języków mniejszościowych, dla mniejszości ukraińskiej w kontekście edukacji ukraińskiej i łemkowskiej. Jest właśnie planowane spotkanie z prawie wszystkimi przedstawicielami strony mniejszościowej.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Świetnie. Już, panie przewodniczący, widzę... Tylko w związku z tym miałabym prośbę, żeby te rekomendacje nam przesłać czy link do nich, a my wtedy też je upublicznimy. Wiem, że część z państwa to śledzi na bieżąco i ma te informacje, co akurat Rada Europy sądzi o naszych sprawach, ale pewnie nie wszyscy. Łatwiej będzie – że tak powiem – zajrzeć do tego, kiedy one będą. Jeszcze tylko zapytam o kwestię językową. My jesteśmy zobowiązani... Czy tłumaczymy te rekomendacje? Rozumiem, że one są publikowane na stronie ministerstwa. Jak?

Zastępca dyrektora departamentu MSWiA Ksenia Alhaug:

Tak. Dostaliśmy je na razie w języku angielskim, ale wiemy, że dostaniemy to też w tłumaczeniu na język polski.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Czyli co do zasady będą tłumaczone, żeby nie było jakiejś bariery językowej właśnie w karcie języków.

Zastępca dyrektora departamentu MSWiA Ksenia Alhaug:

Tak.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Panie przewodniczący, bardzo proszę.

Poseł Wojciech Michał Zubowski (PiS):

Dziękuję. Pani przewodnicząca, pani dyrektor, szanowni państwo, była tu mowa na temat utworzenia sekretariatu, czyli – jak rozumiem – tego nowego ciała, które ma obsługiwać mniejszości narodowe i etniczne. Tak, OK. Przepraszam, chodzi o komisję wspólną. Natomiast mam jedno pytanie. Czy jest na to dodatkowy budżet? Niedawno mieliśmy, proszę państwa, dyskusję na temat potrzeb finansowych zgłaszanych przez różne mniejszości narodowe. Była informacja, pani przewodnicząca, że na rok 2025 mamy zaplanowaną taką samą kwotę jak na lata ubiegłe, mimo że koszty związane z prowadzeniem działalności idą w górę. To dotyczy po prostu każdej dziedziny życia i tyle, tak? Chciałem spytać, czy w takim razie, skoro były niedawno też pewne deklaracje ze strony przedstawicieli strony rządzącej, być może pojawiły się też jakieś informacje co do ewentualnego zwiększenia budżetu, który miałby być dla mniejszości narodowych i etnicznych. To również właśnie pytanie pod kątem tego sekretariatu. Czy są na to jakieś dodatkowe środki? Czy to w ramach już istniejącego budżetu – że tak powiem – będzie budżet wydzielany? Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

To pozwolę sobie odpowiedzieć na to pytanie, dlatego że to jest inicjatywa sejmowa, a nie rządowa. Taką deklarację złożono publicznie podczas konferencji, na której niestety pana przewodniczącego nie było, że właśnie w Sejmie powstanie taki sekretariat, więc rozumiem, że kwestie finansowe pan marszałek ma pod kontrolą. My nie znamy w tej chwili szczegółów. Natomiast jestem przekonana, że jak ten projekt powstanie, to oczywiście wpłynie do naszej Komisji i o wszystkim się dowiemy. Troszkę jeszcze cierpliwości. Wtedy poznamy szczegóły finansowe na ten temat.

Posel Jarosław Sellin (PiS):

To mam jeszcze pytanie.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Bardzo proszę, panie przewodniczący.

Posel Jarosław Sellin (PiS):

Chciałem zapytać o rekomendacje Rady Europy na tej konferencji we Wrocławiu. To będą rekomendacje jakiego organu Rady Europy?

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

To jest Europejska Karta języków regionalnych lub mniejszościowych. To jest ten dokument. Wszystkie instrumenty międzynarodowe mają zawsze swoje ciała, które zajmują się obsługą tego, czyli kontaktami z rządami, raportów czy rekomendacji itd. Nie wiem, jak nazywa się to ciało. Chyba jakiś sekretariat.

Zastępca dyrektora departamentu MSWiA Ksenia Alhaug:

Komitet doradczy.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

O tak, komitet doradczy. To wszystko też jest na stronach. Wprawdzie bardziej znam instrumenty Organizacji Narodów Zjednoczonych, ale one wszystkie na tej samej zasadzie działają. Tak jak mówiłam, będziemy wdzięczni za to, żeby kwestię regionalnych instrumentów ochrony praw mniejszości również włączać do naszych prac, bo to zawsze jest ciekawe i może być też bardzo produktywne.

Proszę państwa, nie słyszę już więcej pytań ani komentarzy w tej sprawie, więc tym razem już zamykam dyskusję.

Przechodzimy do punktu drugiego. Czy są jakieś sprawy różne, które posłowie bądź posłanki chcieliby złożyć? Jeśli nie, bo nie widzę, to zamykam posiedzenie.

Chyba to jest rekordowo krótkie posiedzenie albo jedno z najkrótszych posiedzeń Komisji. Zawsze są jednak o wiele dłuższe. Do zobaczenia na szlakach sejmowych.